

Katedra filosofie a religionistiky

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno studenta: Bc. Marek Sojka

Název práce: Motiv lásky v díle Sørensa Kierkegaarda

Jméno vedoucího práce: Ondřej Sikora, Ph.D.

Jméno oponenta: Kamila Pacovská, Ph.D.

I. Formální kritéria	ano	zčásti	ne
1. Cíl práce je zformulován a odpovídá zadání a názvu práce.	x		
2. Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.		x	
3. Struktura práce je logická a odpovídá zvolenému tématu.		x	
4. Závěr shrnuje dosažené poznatky a formuluje přínos k řešení problému.		x	
5. Autor nic podstatného neopomenul (zadání, obsah, úvod, pojednání, závěr, resumé v češtině a cizím jazyce)	x		

Slovní ohodnocení

II. Obsahová kritéria	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora problematice.	x		
2. Opírá se o relevantní prameny a literaturu .	x		
3. Adekvátním způsobem s nimi pracuje.		x	
4. Zpracování vykazuje rysy vlastního přínosu.		x	

Slovní ohodnocení

III. Jazyková kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb .		x	
2. Práce je psána kultivovaným odborným jazykem .	x		
3. Student zvládl a rozumí terminologii oboru a tématu, jímž se zabývá.	x		
4. Student pracuje správně s odkazy a citacemi , odlišuje parafráze a vlastní myšlenky.		x	
5. Práce je vybavena vhodně (ve shodě s charakterem zvoleného tématu) doplňky textu (obrazové přílohy apod.)			

Slovní ohodnocení

Marek Sojka věnuje svoji diplomovou práci úvahám o lásce dánského křesťanského myslitele S. Kierkegaarda. Východiskem je jeho kniha *Skutky lásky*. Jeho snahou zároveň je načrtnout cosi takového jako filosofii lásky u tohoto autora, proto jsou do práce zahrnuty rovněž nejznámější díla *Bázeň a chvění* a *Nemoc k smrti*. V rámci širokého problémového pole, které představuje motiv lásky, se M. Sojka zaměřuje na napětí či paradox mezi láskou religiózně zakotvenou, „křesťanskou“ či „láskou k bližnímu“, a „tradiční“ láskou preferenční. Hlavní otázkou práce pak je, jak S. Kierkegaard artikuluje vztah mezi těmito podobami lásky, respektive, zda se mu daří uspokojivě uchopit zjevné napětí mezi nimi a evidentní podřazení preferenční lásky. Za účelem přiblížení hlubšího a filosoficky relevantního podhoubí jsou pak do hry vtažena i zmíněná známější díla věnovaná základním existenciálně-religiózním strukturám.

Cíl práce a celkové zaměření jsou smysluplné a ambiciózní. M. Sojka využívá rovněž současné sekundární texty. Těch není sice mnoho, nicméně jsou relevantní a týkají se jádra sledované otázky. V závěrečné kapitole 6.1 se autorovi daří zformulovat slabinu Kierkegaardova chápání lásky, která spočívá v příliš statickém a od života odtrženém pojetí.

Zároveň je nutno říci, že práce bohužel trpí určitou nesoustředěností tázání a častým přeskokováním mezi různými otázkami na různých problémových rovinách, mezi nimiž autor nerozlišuje. Tomu odpovídá nedostatečné frázování textu do odstavců a neuspokojivá návaznost myšlenek, projevující se častými repeticemi.

Autor často rozehrává příliš mnoho otázek, na některé v jedné kapitole odpoví, aby je vzápětí znovu zopakoval a problematizoval, což vyvolává u čtenáře nejistotu, zda se vůbec něco relevantního dozvěděl. Naštěstí se tato roztržitost a roztříštěnost nakonec zklidňuje a v Závěru se čtenář dočká poměrně jasné formulace stanoviska ke Kierkegaardovým úvahám o lásce.

Autor sice neopomene upozornit, o jakých typech lásky bude v práci řeč, nicméně stálo by za pečlivější rozvinutí tuto typologii blíže představit a zejména vtáhnout do hry motiv erotična a těla. Bez toho zůstává tematizovaná „preferenční láska“ stále příliš rozvolněnou kategorií, kam se vleze takřka vše, kromě univerzální lásky ke všem lidským bytostem.

Dále k dílčím slabinám: v první kapitole se dozvídáme, že nemá smysl hledat střední cestu mezi vážným a nevážným čtením (str. 9), aby vzápětí autor tvrdil, že právě toto chce činit (str. 11). V kapitole 2.2 (str. 15 a 17) se dvakrát konstatuje, že

nelze rezignovat na preferenční lásku, neboť bez ní by byla láska k bližnímu „podvodem“, bohužel chybí citát a pokus o výklad tohoto místa. To je chyba, neboť v Sojkově čtení se jedná o klíčový argumentační motiv generující jakýsi centrální paradox v Kierkegaardově pojetí lásky. Tento motiv je potřetí zopakován na str. 24, kde se čtenář dočká i chybějící citace, nicméně chybí pečlivá interpretace tohoto místa. Počtvrté se o „podvodu“ dočteme na str. 26, dále pak na str. 32.

Nepřesný je výklad Kanta na str. 20 – nejde o to, aby kategorický imperativ plnili všichni, ale abych to já jako jednající mohl *chtít*. Jak známo, Kant zmiňuje povinnost poctivosti v přátelství i v případě, kdy tato ve světě zcela schází.

Poněkud nejasná zůstává opakující se řeč o kompatibilitě dvou typů lásky, což představuje problémové těžiště práce – stálo by za to tento termín nějak vysvětlit a lépe ilustrovat na příkladu. Je naznačeno, že jde o něco jiného než „slučitelnost“ (str. 26), což je matoucí, neboť „slučitelnost“ a „kompatibilita“ se zdají býti synonymy. Kýžené vysvětlení nepřinese ani termín „prostoupení“ („spíše mu jde o to, aby křesťanská láska prostoupila lásku k druhé osobě“, str. 26). Celá diskuse pak vrcholí v kap. 3.1, kde je řeč o dvou pohybech lásky, nicméně vysvětlení druhého pohybu se kamsi ztratilo, na str. 35 je zmiňován pouze první pohyb.

Autor zajímavým způsobem vtahuje do hry i jiná Kierkegaardova díla, obhajoba jejich výběru by však měla logicky předcházet jejich výkladu, nikoliv na něj navazovat. U *Nemoci k smrti* by pak byl namísto pečlivější výklad existenciální dimenze zoufalství jako „apriorního strukturního momentu“ určujícího pro lidství jako takové (nikoliv pouze pro typ buržousta či romantika).

I přes uvedené nedostatky lze práci doporučit k obhajobě, neboť je výrazem poctivého úsilí o uchopení a diskusi obtížné látky s využitím relevantní literatury.

Otázky k obhajobě

- Jak obhájíte tvrzení, že láska je u S. K. založena na víře, když např. dle známé 13. kap. 1. listu Korintským je primární kategorií právě láska?
- V čem spatřujete limity ryze teoretických úvah na téma lásky (k bližnímu)?
- Je dle Vás relevantní tvrdit v akademickém textu, že „Kierkegaard neuskutečnil skok víry“? Proč?

Navržená známka: C

Datum: 22. 8. 2023

Podpis vedoucího práce: Ondřej Sikora, Ph.D.